

DOKTORAND: Anna Helgøy
GRAD: Philosophiae doctor
FAKULTET: Det samfunnsvitenskapelige fakultet
INSTITUTT: Institutt for statsvitenskap
FAGOMRÅDE: Statsvitenskap
VEILEDERE: Staffan Kumlin, Liza Reisel, Francesca Jensenius

DISPUTASDATO: 28. august 2024

AVHANDLINGENS TITTEL: *Gender divisions in labor and politics: Causes and attitudinal consequences*

Hvordan påvirker kjønnsulikhet i hjemmet kvinner og menns deltakelse i det offentlige rom? Og hvordan former kjønnsulikhet i både private og offentlige arenaer holdninger til velferdsstaten? Det siste tiåret har sett en kjønnsrevolusjon i Europa, der kvinner har trådt inn i arbeidslivet og politikken, og kjønnsnormer har blitt mer egalitære. Likevel gjenstår det utfordringer for å fullføre revolusjonen, selv i de likestilte nordiske landene. Avhandlingen gransker gjenstående kjønnsulikhet i arbeid og politikk i avanserte velferdsstater, samt de holdningsmessige konsekvensene av disse.

Avhandlingens første del består av to artikler som gjennom eksperimentelle data viser at årsakene til kjønnsulikhet i offentlig deltagelse er flerdimensjonale. I Norge er forskjeller i arbeidsdeltagelse primært strukturert av materielle hensyn, som lønnsforskjeller mellom typiske kvinne- og mannsyrker. Likevel peker avhandlingen på at kvinners større mentale husarbeidsandel («the mental load») kan være en dimensjon som også påvirker kvinnelig deltidsarbeid. Dette bør bli nærmere undersøkt i fremtidig forskning. I Storbritannia, et mindre likestilt land relativt til Norge, viser funnene tydelige effekter av skjevfordelt mentalt husarbeid på deltagelse i både politikk og arbeid.

Videre dokumenteres det at kjønnsdeling i det private og offentlige rom har holdningsmessige konsekvenser. Avhandlingens siste to artikler finner at familiepolitiske holdninger påvirkes av særegne faktorer relatert til både egeninteresse og ideologi. Innenfor egeninteresse er opplevd risiko for å være avhengig av en partners inntekt forbundet med mer konservative familiepolitiske holdninger blant deltidsarbeidere. Innenfor ideologi er rettferdighetsoppfatninger rundt fordeling av husarbeid mellom kvinner og menn knyttet til de samme holdningene. Her vises det at de som har toleranse for en skjevfordeling av fysisk husarbeid mellom kjønn er mer konservative familiepolitiske, mens de som kun kaller en symmetrisk husarbeidsfordeling for rettferdig har mer progressive familiepolitiske holdninger.

I sum indikerer funnene at avhandlingens to deler – drivere bak, og holdningskonsekvensene av, kjønnsulikhet i det private og offentlige rom – i realiteten er tett sammenvevd. Disse komplekse samspillene gjør det utfordrende å drive likestillingsfronten fremover. Dette peker på viktigheten av forskningen avhandlingen foretar med å kartlegge gjenstående kjønnete forhold og hvordan disse henger sammen – selv i relativt likestilte avanserte velferdsstater.